

Abelhaugen og partipolitikken

117572

8/3

Alle som har vært i Oslo kjenner Abelhaugen, der hvor Drammensvegen, Stortingsgaten og Karl Johan møtes. Under krigen er Abelhaugen blitt beskåret til fordel for en utvidelse av Drammensvegen. Det er en gammel reguleringsplan som her er gjennomført. Men selvfølgelig er det folk som ikke liker dette innhugget i Abelhaugen. og da med den ~~Begrunnelse~~^{er} at det er vi som representerer den nye tiden som gjendrette! Da jeg trikket heim fra kontoret forleden, hørte jeg en ~~liten~~ replikkveksel mellom 2 brave vestkantborgere omkring krigen med alle dens ulykker, nyordningen, de fåle nazistene og maten som ble borte, skjønt herrene ikke bar preg av å lide noe savn. Da vi svinget opp ved Abelhaugen ytret den ene sin misnøye over at barbarene hadde skåret seg inn i haugen og ødelagt den. Men han fikk trøst av sin kollega som - etter å ha sett seg litt om - skjøt skuldrene opp og med en forbitret ^{men} ~~og~~ selvsikker mine hvislet fram mellom tennene: "Bare vent. Det er ikke lange igjen nå. Abelhaugen skal nok bli som den var!"

Det går mange folk omkring med skylapper, selv om de ikke er så tette som denne mannens var, og tror at alt skal bli som det var etter krigen, at "de gode, gamle dager", som det heter, skal komme tilbake i fullt monn. Det pussige er at ettersom disse "gode, gamle dager", ifølge de engelskvennlige, nærmer seg, så tiltar diskusjonen ~~blant dem~~ om hvordan etterkrigstiden vil arte seg i praksis, og da viser det seg at likesom de forskjellige mennesker ikke utviste noen oppsiktsvekkende enighet i de såkalte "gode, gamle dager", så viser de heller ikke noen større forståelse for hverandres synsmåter med hensyn til etterkrigstiden.

I den senere tid har diskusjonens bølger - ikke minst i den illegale presse - gått høyt når det gjaldt vår statsforfatning i den første tid etter krigen, spørsmålet om Stortingets sammenkalling, om partiene skal gjenoppstå igjen o.s.v. Som jeg tidligere har vært inn på, så er det en liten klikk overklassemennsker, pluto-krater om man vil, gamle frimurere og pengematadorer,

DA

som ikke har særlig tiltro til ^{de} politiske partier, men ~~bare~~ til sin egen lille klasse nordmenn og dens evne til å styre landet for derigjennom å vareta sine egne interesser. De stoler på kongen, som de vel sto seg godt med i gamle dager, og venter at han skal overlate dem statens styre med en gang han holder sitt inntog på Oslo slott igjen. Men på den annen side så har landets såkalte demokrater, fra besteborgere til de rødeste kommunister, reist seg mot ~~denne~~ ^{en} tendens til reaksjon og går - som de gode demokrater de er - inn for partivesenet i hele sin bredde igjen. Disse strømninger er også nådd over Nordsjøen til London hvor komiteformann Nygaardsvold tar kraftig til ~~gjennelse~~ ^{orde} i sin tale den 1. februar i år:

"Jeg vil gjerne få lov å si det så sterkt at det kun kan være politiske analfabeter eller også folk som bekjenner seg til demokratiet med leppene, men som i sitt hjerte hylder diktaturet, som kan gå rundt ~~og~~ ^{og} snakke om hvilken velsignelse det vilde være at vi også i framtiden i et fritt Norge bare hadde ett politisk parti. Alle som har noen forståelse av hva som er grunnlaget for frihet og framskritt, vil forstå at selv om det norske folk uten hensyn til politisk oppfatning har stått som en mann mot tyskerne og landsforræderne i disse nødsårene, så er dermed ikke de forskjellige politiske oppfatninger gravlagt. De lever videre i alle politisk interesserte kvinner og menns ~~meningsutveksling~~ ^{bevissthet}, og jeg tror at det vil bli gjennom fri politisk meningsutveksling og samarbeid at disse forskjellige oppfatninger av Norge skal gjenreises på nytt og gå en rik og lykkelig framtid i møte."

Forsåvidt er jeg enig med Nygaardsvold som han sier at de forskjellige politiske oppfatninger ikke er gravlagt. Det trenges bare et gløtt inn i den illegale presse for å konstatere at de forskjellige politiske oppfatninger så langt fra å være gravlagt, blomstrer i en utstrekning som aldri før. Det er ikke nok med de gamle politiske partier. Nei, det har også dukket opp mange andre fraksjoner som gjør krav på partidannelse og innflytelse på rikets styre. Det later til at folket som sådant helt har glemt ~~den~~ velsignelsen som det gamle partistyre brakte over vårt folk. Det kunde da være ganske nyttig å trekke fram av glemmeboken enkelte småting fra "de gamle, gode dager" som vi vel i virkeligheten husker så godt alle sammen bare vi tenker oss om og er ærlige. For ikke å bli beskyldt for å være subjektiv, skal jeg ikke nøye meg med påstander, men trekke fram litt av hva kjente menn har sagt om partistyret, de gamle politiskere og demokratiet slik som ~~de~~ hadde det..

En ~~partipolitiker~~^{mann} kunne ikke ha noen politisk samvittighet vis han vilde hevle seg. Hans samvittighet var trådt i bakgrunnen til fordel for velgernes mening for folkeopinionen. Saker og prinsipper spilte ingen rolle. Valget var avgjørende og derfor også hensynet til velgerne.

En god karakteristikk av en fullblods partipolitiker ga Nils Kjør i "Det lykkelige valg" ^{av hovedpersonen Belius} ~~der~~ doktor Onsøe i første ~~akt~~ spør fru Lavinia om ~~Belius~~ også vil bli valgt denne gang. "Det beror på hvor langt han vil strekke seg", sier fru Lavinia. "Da blir han valgt", sier dr. Onsøe med overbevisning. Og ~~Belius~~ selv, partipolitikeren og stortingsmannen, understreker dette i følgende replikkveksel med sin kone:

~~Belius~~: "I politikken, min venn, er det dessverre ikke den snorrette linje som fører til målet."

Fru Lavinia: Men du kan da ikke svikte din overbevisning for å bli valgt?

~~Belius~~: Jeg svikter ikke min overbevisning. Hvem har sagt noe slikt sludder? Jeg bare, om du vil, oppsetter min overbevisning. Jeg lar min overbevisning tre li i bakgrunnen inntil det atter blir bruk for den."

Men i stortinget ble det ikke særlig bruk for ens overbevisning, om man hadde noen. Sven Elvestad avslører i sin roman "Fædrelandets have" våre partipolitikere på en skånselsløs måte. Det er snakk om ~~de forskjellige~~ representantenes standpunkt til forskjellige bevilgningsspørsmål, og Sven Elvestad sier:

"Den ene kan ikke støtte kystbefestningene, hvis ikke dalen får sin bonestump, den annen forlanger statsbidrag til avholdsspesisen forinden han uttaler seg, herr Ukru dissenterer i forsvarssaken, han dissenterer ustanselig, han kan aldri tilgi regjeringen at han ikke ble amtmann. Andersen er besværet fordi han stente så råflott under kulturbudsjettet og vil gjerne styrke sin anseelse hos velgerne ved å få utnevnt en landsmålsfanatiker til riksmålsprofessor og Boslith vil ha innført bibellesning som hovedfag i skolene; hvilke muligheter, det lysner kanskje endog for mormonene i Grukkevik, vær's go, bytt, kjøp, handelen er i gang."

Forøvrig ga ikke partipolitikken hverken i stortinget eller kommunestyret adgang til ~~selv~~ en ~~støtt~~ innskrenket personlig frihet. Det var noe som het partidisiplin. Man kunde gjerne være uenig i en sak, ~~hvis~~ partiet hadde et annet standpunkt, så måtte man følge det. Man kan finne det svart på hvitt i Arbeidernes Leksikon under avsnittet

om partidisciplin hvor *det* fastslås at først treffes det en beslutning i en sak innenfor partiet, og så, ~~der~~ det ordretts *fa*!

"Fra det tidspunkt av er ethvert medlem forpliktet til betingelsesløst å bøye seg for beslutningen uten hensyn til de oppfatninger som tidligere har vært hevdet".

Var det så noen som snakket om folkestyre og personlig politisk frihet? Jeg har selv opplevet det samme i et bystyre hvor de forskjellige partigrupper ved behandling av riktig store saker trakk seg tilbake i gruppemøter mens jeg - den gang som eneste representant for Nasjonal Samling - trakk meg tilbake til meg selv og holdt ~~en~~ møte med de tilstedeværende referenter. Gruppemøtene kunde være i timer og diskusjonens bølger gikk høyt. Når gruppene så utmattet kom tilbake til forhandlingssalen og ordføreren "satte" møtet påny, var det ikke nødvendig å høre mer enn én mann fra hver gruppe for å vite hvordan stemmegivningen vilde bli. "De som stemmer for behager å forholde seg rolig. De som stemmer imot reiser seg." Og så ble enten hele gruppen sittende eller hele gruppen tok et raskt "oppad strekk". Det var aldri noen som skilte seg ut og gjorde det motsatte av hva partifellene gjorde. Det måtte da være i spørsmålet om ^{skjenkemyndighet} ~~bevilgninger~~ hvor begrepet samvittighet for første og eneste gang trådte inn i bystyret og gjorde at de med ~~avgitt~~ avholdsløfte, av samvittighetsgrunner, måtte stemme imot enhver bevilgning. Hvis disse var såvidt mange at det var fare for flertall mot bevilgning, så sørget alltid ordføreren for at avholdsrepresentanter innenfor hans parti ved den anledning hadde forfall og at suppleanter var innkallt istedet. Gruppemøtene var bystyrenes stortingskorridor hvor tingene ble avgjort.

"Korridorene", sa *Belius*, for å fortsette med *Hils Kjør*, "korridorene, vet du hva de er? Tenk deg et fabeldyr med en mektig hjerne, så er hjernen, det er salen, den høye, lyse, utadvendte sal, men korridorene, det er ryggmargen. Organet for de hemmelige innskytelser og tilhviskelser. Og vet du først hva der er foregått i ryggmargen, Lavinia, så er beslutningen i hjernen opplagt som en fasitt." Og så går *Belius* over til å snakke om debattene.

"Det spennende ved debatter, forstår ikke du dom er kvinne. Det spennende ved dom er at de i sin dybeste grunn er betydningsløse fordi alt på forhånd er avgjort i ryggmargen."

Hånden på hjertet alle som vil bry seg med å tenke. Er ikke dette riktig? Var det ikke akkurat slik det foregikk? Og får man så lov å spørre en gang til: Hvor var folkestyret og hvordan kunne folkets interesse på en slik måte bli varetatt? Men så opplevde man det også i kommunestyrene timelange debatter om hvor høy spenning det skulde benyttes ved byens elektrisitetsnett. Ett parti stemte for så og så mange volt, det motsatte parti for så og så mange og mindretallets parti stilt mellomforslag på en spenning som lå midt imellom de 2 andre. Ingen var fagfolk eller bekymret seg om den innstilling som forelå fra eksperter på området. Og så var det spørsmål om hvorvidt det skulde være ^{die eldrevne} ~~automatisk~~ ~~elektriske~~ ~~hvis~~ i en by. Atter en gang timelange debatter, og tilslutt ble det ingen ~~hvis~~. Fagkyndighet var et ektefødt barn av partipolitikken og demokratiet i den form det hadde her. Også dette slår Nils Kiær på der han lærte Selius si:

"Sett at du kommer inn i militærkomiteen, Lavinia," og det var slett ikke usannsynlig at Lavinia kom inn i militærkomiteen. I et tidligere foredrag har jeg påpekt at militærkomiteen i det gamle norske storting besto av 7 absolutt ikke-fagfolk og en eneste militær.

"Sett at du kommer inn i militærkomiteen, så hold deg til Avlangrud, kirkesanger Avlangrud, så er du på den sikre side i alle vitale spørsmål. Stramt, stramt men ikke altfor stramt. Den demokratiske mellomveg mellom nesten noe og absolutt intet."

Forvå ta en av vårt lands mest kjente politikere evnet å se utenom stortingskorridorene og som hadde gjennomskuet humbugen i det parlamentariske system og demokratiet. Chr. Michelsen sa i 1925:

"De store linjer i et lands politikk kommer til å viskes hvis dette regimentet i lengden skal fortsette og han sier om de enkelte politikere:

"Diskusjoner, debatter og drøftelser betyr ingen. De er bundet på forhånd og har stemme etter program. Stemmer de ikke etter programmet, så står gjenvalg som et menetekel på veggen bak dem. Det verste som kan hende en politiker er å bli truet gjenvalg."

Og endelig sier han om representasjonen i stortingene

Den stofflige
hvor gartneren og
anaplykna her
hadde et lite innlegg
i den store salen

"Det var ikke plass for frie menn som gikk til sin gjerning uten sivilhensyn, uten personlig hensyn, uten for å vinne noe hverken i den ene eller den annen retning. Bare med det formål i en given situasjon å verne fedrelandet."

Jeg spør igjen: Er det ikke riktig? Var ikke dette vårt lands styre? Var ikke dette partipolitikk i full blomst? Hvorfor vil man da ha den tilbake igjen? Svaret er ganske enkelt: For de borgerlige gjelder det at de har skylappegene fra "de gode, gamle dager" så tett for øynene at de tror Abelhaugen skal gjeninnta sin gamle skikkelse når "befrielsen" kommer. Og for kommunistene gjelder det at det er i samsvar med deres taktikk at et såkalt "borgerlig demokrati" holdes vedlike. Det står ordrett ~~her~~ Arbeidernes Leksikon:

"Jo mer utviklet det borgerlige demokrati er desto bredere muligheter åpnes for arbeiderklassens kamp. Men mens arbeiderne får bredere muligheter for sin klassekamp under et borgerlig demokrati som er mest mulig utviklet, danner det borgerlige demokrati ikke målet for arbeidernes klassekamp. Virkelig demokrati kan bare gjøres gjeldende etter at den private eiendomsrett er avskaffet. Dette demokrati gjennomføres gjennom proletariatets diktatur."

Rene ord for pengene: Det er forberedelsen av proletariatets diktatur som partienes forkjempere er med på å arbeide for. Bare synd at de ikke er klar over det, men fremdeles tror på myten om Abelhaugen.

Man kan beskyldes oss i Nasjonal Samling for meget, men én ting kan vi ikke beskyldes for: etterpåklokskap.

Det vi har forutsagt, har holdt stikk. I vår kamp mot landets fiender har vi siden 1932 eller før ført en ubrudt, konsekvent linje også når det gjelder synet på partiene.

I sin oppfordring til Nasjonal Samling den 17. mai 1933 sier Vidkun Quisling:

"Med det noverende partivesen er det imidlertid utelukket å oppnå den kursendring i politikken som er en nødvendig forutsetning for den økonomiske og sosiale gjenreising og nyordning som må komme. De store, gamle partier har uttømt sin oppgave i forgangne forhold. De er alle mer eller mindre klassepartier. - De er - - så innkapslet i det gamle, at en tilstrekkelig omlegning innenfra er ugjørkelig. --- I slike stormfulle tider som vi nå er gått inn i, er det nødvendig å ha en kampdyktig politisk organisasjon med positive ideer, som i slagkraft kan måle seg med marxismen, men er i politisk med framtiden."

Det norske folk bør bli klar iver at de "gode, gamle dager" i d e n forstand ikke kommer tilbake. Vi er gått inn i en nybtid. Menneskene er ikke lenger de samme som før. Forholdet mellom menneskene er endret og forholdet mellom folkene også.

En ny tid krever sin nye form. Demokratiet har utspillet sin rolle og med det partiuvesenet. Kommunistene spekulerer riktignok i partipolitikkens kaos, men bolsjevismen er da ikke forenlig med norske, nasjonale interesser?

Nei, - jo før det går opp for folk at Abelhaugen hverken bør eller vil^{gjør} oppstå i sin gamle skikkelse, desto bedre for folket selv.